

सायमितिसार्धः श्लोकः विप्राणां पूजनमेव उत्तमं पण्यं उत्तमा कृषिश्च तद्वत्तद्वत्फलमित्यर्थः बाधते स्थिरीक्रियते बद्धैर्येति धातुः सधकारः षोष्ठः प्रामादिकः सस्यानां धान्यानां बहुकारं बहुलीकरणं चतदेव गवां इंद्रियाणां वासे प्राप्ये बाहः प्रापणं दिव्यस्य न्यपानादीष्टप्राप्तिरपि विप्राणां पूजनमेव पण्यादिवेष्टव्यमित्यर्थः ॥ २१ ॥ पूजनप्रकारमाह संपन्नमिति भोजने दीयमाने संपन्नमिति ब्रूयात्तदाता सुसंपन्नमिति प्रतिपद्यहीता ब्रूयादित्यर्थात्तन्नेयं एवमुत्तरत्र सुतर्पणमिति प्रतिपद्यहीता श्रुतमिति दाता सुश्रुतमित्यन्यः यवाग्वाङ्मुतौदने कसरे द्विदलेन सह पाचिते ओदने ॥ २२ ॥ संप्राप्ते कृते सति विप्राणां अभिनंदनं वंदनादिना संतोषणं कार्यमितिशेषः कीदृशं अभिनंदनं व्याधितानामायुष्यं आयुष्करं ॥ २३ ॥ प्रत्यादित्यं आदित्याभिमुखो न मेहेत न मूत्रमुत्सृजेत् शकृत्पुंरिषं ॥ २४ ॥ अवराणां कनिष्ठानां समानानां तुल्यानां ॥ २५ ॥ आर्यवत्संसेव्यमित्युक्तं तच्च अभिवादानादिरूपदं भेनापि कर्तुं शक्यमिति कथमार्यत्वनिश्चयस्तत्राह तदयमिति वैकृतं नेत्रादिविकारः पापं तदयमाख्याति यथोक्तं नेत्रवक्त्रविकारेण ज्ञायतेऽतर्गतं मन इति

सायंप्रातश्च विप्राणां पूजनं च यथाविधि ॥ पण्यानां शोभते पण्यं कृषीणां वाद्यते कृषिः ॥ बहुकारं च सस्यानां वाद्ये वाहो गवांतथा ॥ २१ ॥ संपन्नं भोजने नित्यं पानीयेतर्पणं तथा ॥ सुश्रुतं पायसे ब्रूयाद्यवाग्वाङ्मुतौदने ॥ २२ ॥ इमं श्रु कर्मणि संप्राप्ते क्षुते स्नानेन भोजने ॥ व्याधितानां च सर्वेषामायुष्यमभिनंदनं ॥ २३ ॥ प्रत्यादित्यं न मेहेत न पश्येदात्मनः शकृत् ॥ सहस्रिष्याथ शयनं सह भोज्यं च वर्जयेत् ॥ २४ ॥ त्वं कारं नाम धेयं च ज्येष्ठानां परिवर्जयेत् ॥ अवराणां समानानामुभयेषां न दुष्यति ॥ २५ ॥ तदयं पापपट्टानां पापमाख्यातिवैकृतं ॥ ज्ञानपूर्वविनश्यंति गृहमाना महाजने ॥ २६ ॥ ज्ञानपूर्वकृतं पापं छादयत्यबहुश्रुतः ॥ नैनं मनुष्याः पश्यंति पश्यंत्येव दिवौकसः ॥ २७ ॥ पापेनापि हितं पापं पापमेवानुवर्तते ॥ धर्मिणोऽपि हितो धर्मो धर्ममेवानुवर्तते ॥ धार्मिकेण कृतो धर्मो धर्ममेवानुवर्तते ॥ २८ ॥ पापं कृतं न स्मरतीह मूढो विवर्तमानस्य तदेतिकर्तुः ॥ राहुयथा चंद्रमुपैति चापितथा बुधपापमुपैति कर्म ॥ २९ ॥ आशयासंचितं द्रव्यं दुःखेनैवोपभुज्यते ॥ तद्बुधानप्रशंसंति मरणं प्रतीक्षते ॥ ३० ॥ मानसं सर्वभूतानां धर्ममाहुर्मनीषिणः ॥ तस्मात्सर्वभूतेषु मनसा शिवमाचरेत् ॥ ३१ ॥ एकएव च रेद्धर्मना स्ति धर्मसहायता ॥ केवलं विधिमासाद्य सहायः किं करिष्यति ॥ ३२ ॥

गूहमानाः पापं ॥ २६ ॥ २७ ॥ पापेनेति पापं पापिनं पापं प्रकाशनीयं धर्मस्तु गोपनीय इत्यर्थः ॥ २८ ॥ निवर्तमानस्य अशास्त्रस्थस्य अबुधमिति च्छेदः ॥ २९ ॥ मरणं कर्तुं ॥ ३० ॥ मानसं मनो निर्वर्त्य मनसा शिवमित्यस्य सर्वभूतेभ्योऽभयं दद्यादित्यर्थः ॥ ३१ ॥ एकइति धर्मध्यानयोगं ननु सहोभौ चरतां धर्ममिति विधेर्दपत्योरग्निहोत्रादिधर्मो विहितस्तत्कथमुच्यते एक एवेतीत्याशं कयाह नास्ति धर्मसहाययेति स्यादोरिति शेषः कातर्हि विधेर्गतिरित्यत आह केवलमिति मनसि धर्मशून्ये बाह्यसहायो विधिप्राप्तोऽप्यनर्थक इत्यर्थः यथोक्तं मनसैव कृतं रामनशरीरकृतं कृतं येनैवालिङ्ग्यते कांतानेनैवालिङ्ग्यते सुतेति तस्मान्न स्यादिसापेक्षं धर्ममनादृत्य मानसिके योगधर्म एव मनोदध्यादिति भावः ॥ ३२ ॥